

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravitelstvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Cenjene naročnike, ki še niso poslali naročnine za letos, opozarjamo, da se jim šte. 9 »Slovenskega Doma« brezpogojno ustavi.

Koroški Slovenci!

Z današnjim dnem stopa pred Vas »Slovenski Dom«, glasilo slovenskega kmetskega ljudstva. Naj bi ne bilo v doglednem času slovenske hiše na Koroškem, kjer bi ne bil doma »Slovenski Dom«, kateri naj bode znamenje boljše bodočnosti koroških Slovencev. List stane 3 krone za celo leto in izhaja vsaki teden v obširni obliki. »Slovenski Dom« bo prinašal redno zraven obširnih drugih, tudi koroške novice, v prvi vrsti take, katere se tičejo kmetskega stanu. S tem se bode lahko med sabo seznanil kranjski in koroški priprosti narod. — Dolžnost naša bode pa tudi, da razkrinkamo koroško nemško - nacionalno politiko in koroški nemški »Bauernbund«, katera dva delujeta med koroškim kmetskim ljudstvom v podobi strupene kače. Želeti bi bilo, da se v vsaki večji vasi najde kateri požrtvovalni poročevalec v svrhu rednega dopisovanja s Koroške. Slovenski rodoljubi na delo! Naročite si takoj časopis »Slovenski Dom«, kateri zastopa koristi slovenskega kmetskega ljudstva in obenem mu pridobite nove stalne naročnike.

Naročnina 3 K za celo leto se pošilja na naslov:

»SLOVENSKI DOM«

Ljubljana — Kranjsko.

Pošljite naslove svojih znancev po Koroškem, katerim bi poslal nekaj številke na ogled.

Človek ali denar?

Že s stališča kmečke politike, ne samo z narodne, je treba gorenje vprašanje staviti. Če je denar več, potem moramo kmetje priznati, da smo mi manjvreden stan v človeški družbi, ker kmetija prideluje hrano, dočim »delajo denar« drugi stanovi.

Če je pa človek več kot denar, potem je pa kmetijski stan podlaga za vsako narodno politiko. Vsak namreč mora priznati, da kmetija sicer najmanj nosi tekočega denarja, da pa nudi kmetom največ takih stvari, ki imajo vrednost za nas, kot ljudi: zdravje, spremembo pri delu, hrano, lastno streho in popolno gospodarsko neodvisnost.

Danes in prihodnjic hočemo pokazati na dveh vzgledih, da res denar sam po sebi še nima prav nič socialne vrednosti, če ga nima v rokah — vreden in sposoben človek. Z drugimi besedami: šele človek da denarju pravo vrednost s tem, da je priden, trezen, varčen in značajan.

Denarna moč Johna Pierponta Morgana.

Ko je praznoval ameriški milijonar John Pierpont Morgan svojo 75. letnico, so prinesli časopisi tudi poročila, koliko denarja stoji pod njegovim vplivom. Po poročilu lista »New York American« se je visokost glavnice po takih bankah, delniških družbah in železnicah, ki stoje pod njegovim vplivom, zadnjih 20 let popedelsetorila. Leta 1892. je stalo pod njegovim vplivom 527,282.564 dolarjev (okrog 2600 milijonov kron), leta 1912. je znašala svota tega vpliva, vstevši zavarovalnico Equitable, Bankers Trust, Guaranty Trust in Astor Trust Company ogromno višino 26,854,254.628 dolarjev, to je okrog 134.270 milijonov kron. »Mr. Morgan je denarjni velikan celega sveta,« pravi New York American. Morgana samega navdaja pri vsem tem z največjim zadoščenjem zavest brezmejnega zaupanja, kakoršno uživa. Pred kratkim se je izrazil v neki senatni seji o denarnih vprašanjih sledeče: »V Ameriki uživa človek moč tako dolgo, do-

kler uživa zaupanje svojih bližnjih. Kdor na denarnem trgu enkrat izgubi zaupanje, ga ne pridobi nikoli več nazaj. Jaz sam svojega zaupanja do kakega človeka ne gradim nikoli na njegovo premoženje, temveč na njegov značaj. Jaz sem že izdal ljudem, ki so prišli k meni brez vsakršnega jamstvašek za milijon, drugim pa odrekel posojilo, čeprav so mi dajali na mizo državne papirje Zedinjenih držav. Narodno - gospodarski sotrudnik lista »American«, B. C. Forbes, začelja svoje opisovanje Morgana s tem, da ga imenuje nadčloveka, bajeslovno božanstvo iz predzgodovinskih časov. Ali zasluži peroti angela ali hudiča roge, o tem si ljudje še niso edini. Ko so ga vprašali, zakaj se je lotil tega ali onega ogromnega posla, je odvrnil: »Ker je položaj tako zahteval. Jaz zase, osebno nimam nobenega zanimanja na dobičku. Meni ni nič na denarju ležeče, pa naj ga bo kolikor hoče.« In ljudje so mu verjeli. Forbes ga smatra za človeka, ki ga ne smemo meriti z navadnim merilom. Že cela desetletja je od vsega sveta priznan samodržec, moderen, resničen vladar sveta. Kralji in cesarji se mu laskajo, finanč. velečine starega in novega sveta skušajo ohraniti njegovo naklonjenost. Tako živi med svojimi knjigami in slikami, med svojimi zakladi, dnevnimi dokazi denarne moči, samotarsko življenje, vendar kot nekak nadčlovek, ker si je ustvaril vso to moč z lastnim delom, z lastno odločnostjo in lastno vstrajnostjo.

Vojna na Balkanu.

Poraz Turkov pri Šarkeju.

Bolgari so pričakovali že med premlirjem, da bodo Turki izkrcali pri Šarkeju vojaštvo, zato so podminirali vse ceste in posvarili krščansko prebivalstvo, da ne sme iz mesta. Ko so nato Turki izkrcali svoje moštvo, so se Bolgari dozdevno umaknili pred ognjem turških topov, ko pa so jim Turki sledili, je zletela mina za mino v zrak ter so te mine razdejale tudi velik del mesta. Baje je bilo pri tem ubitih

6000 Turkov. Kakor poročajo potniki, prihajajoči iz Gallipolija v Carigrad, je mirgolelo obrežno morje od Šarkeja do Galipolija več dni mrtvih turških vojakov, ki so jih ali ubile mine, ali pa so bili utonili, ko so v blaznem strahu drli nazaj na ladje. Celo turški viri cenijo sedaj skupne izgube Turkov pri Šarkeju in Bulairu na 15.000 mož. Bolgari niso mnogo prizanašali, tudi so imeli sami preveč dela s svojimi ranjenci, da bi se bili mogli dosti brigati za turške ranjence. Kar so mogle turške čete rešiti svojih težko ranjenih, so jih prepeljali v Galipoli in v druge trdnjave ob Dardanelah, 1200 težko ranjenih pa so prepeljali v Brusu. Dne 17. februarja je dospelo v Carigrad več transportnih parnikov z lahko ranjenimi. Iz Carigrada poročajo, da je bilo pripravljenih za obnovitev vojne 30 tisoč postelj v bolnišnicah, šolah in prijavatnih hišah, da pa vse to ne zadostuje in da bodo kmalu vse bolnišnice prenapolnjene. Ker so tudi vse inozemske ambulance odpotovale, pričakujejo skorašnji mir, ker ni zadosti turških zdravnikov in ker je turška vlada izgnala ali pa zaprla grške zdravnike, vlada v Carigradu v zdravstvenem oziru velika zmeda.

Na Kerzonezu.

Sedaj tudi turška poročila ne morejo več skrivati velikanskega poraza pri Bulairu. Neki turški častnik, ki je došel pred par dnevi iz Galipolija v Carigrad, pravi, da je padla trdnjava Bulair vsled ponesrečenega izkrcanja turških čet in ker se je posrečilo Bolgarom zavzeti najvišje utrdbe tudi na južni strani glavne trdnjave. Glavna trdnjava še ni padla, vendar je gotovo, da se ne bo mogla več dolgo držati. Trdnjava ima samo 60 topov, branila pa se bo do skrajnega proti bolgarski premoči.

Drugo turško poročilo pravi, da imajo Turki od vseh svojih postojank pri Bulairu samo še utrdbe »Sultanin«, dočim sta glavni utrdbi »Napoleon« in »Viktorija« padle. Utrdbe »Sultanin« pa se morejo držati samo kake tri dni. Poveljnik v Galipoliju je zaprosil vlado, da naj na vsak način pripravi 20 parnikov, ki bi odpeljali vojaštvo.

Glasom drugih vesti pa koraka jedro balkanske vojske že proti evropskim Dardanelam.

Pri Čataldži.

Pri Čataldži se sicer sedaj še ne vrši odločilna bitka, vendar pa ne preide dan, ki bi ne prinesel kake večje bitke. Iz Carigrada samega poročajo, da so poskusili Bolgari prodreti proti jezeru Derkos na severni strani in da so pognali desno turško krilo v beg, tako da se je moralo umakniti čez Ormanli. — To je jasno znamenje, da se Bolgari niso umaknili za par kilometrov, ker so morda spoznali, da ne morejo prodreti preko trdnjav pri Čataldži, marveč da so bili pri tem umikanju merodajni taktični oziri in težkoče v te-

renu. V Carigradu vedo, da zbirajo balkanske vojske v svojih novih pozicijah moči in da jih močno utrjujejo, pri čemer jim pomaga tudi grško in bolgarsko prebivalstvo, ki koplje okope in dovaža živila. Vojaški krogi mislijo, da Bolgari vrste turških trdnjav ne bodo mogli prodreti, predno ne bo zmrzovalo, ker je sedaj malone vsa okolica pod vodo in ker so vse ceste razmočene.

Splošni vojaški položaj Turčije je naravnost obupen, vendar ga pa prikriva vlada javnosti, da ne razdere vojnega navdušenja v provincijah, ki dajejo vladi tudi nekaj finančnih podpor. Carigrad sam je zelo skeptičen in ne verjame na turško srečo. Vojaška liga samo čaka, da se razbije mladoturška vojna politika, da more vreči potem mladoturški komite in morda izvršiti izpremembe še na višjih mestih. Voditelji komiteja pa so zagrozili velikemu vezirju s smrtjo, če se izneveri vojnemu programu komiteja.

Razgled po svetu

Goriški deželni glavar dr. Pajer umrl.

V ponedeljek zvečer je umrl nenadoma po prav kratkem bolehanju goriški deželni glavar dr. Pajer. Pred nekaj dnevi je še predsedoval zborovanju furlanskih županov glede železnice Gorica-Červinjan. Dr. Pajer je bil star 84 let in je bil imenovan za deželnega glavarja l. 1877. in je ostal na tem mestu do leta 1883. Leta 1899. je bil zopet imenovan za deželnega glavarja in je ostal na tem mestu do smrti. Slovencem mož ni bil naklonjen, bil je dober uradnik in politik in je vsako priliko in vsak položaj izrabil jako spretno v korist goriških Italijanov. Bil je glavni steber in edina opora laške liberalne stranke, ki je z njim izgubila toliko, da si ne bo nikdar več opomogla in da bo njeno nasilno gospodarstvo v kratkem preminulo. »Soča« piše tozadevno sledeče: »Videl je dr. Pajer sijaj laške stranke in njeno propadanje...« Ta smrt je izrednega pomena. Ona je mejnik, stara doba je prenehala in nova doba nastopi za Goriško-Gradiščansko deželo. Upajmo, da bomo goriški Slovenci to prav umeli!

Političen umor.

Strašni umor, čigar žrtev je postal socialnodemokratski poslanec Schuhmeier, je postal velikanska nevarnost za avstrijski klerikalizem. Voditelji klerikalizma čutijo, da prileti krogla, s katero je bil zadet Schuhmeier, nanje v drugi obliki nazaj in zato so hiteli odvrniti od sebe vsako sookrivdo na tem umoru, in ker vse laži niso pomagale, so končno morilca proglasili za — umobolnega. Pa vse to nič ne pomaga. Ves svet vidi in čuti, da je Kunschak umoril političnega nasprotnika edino iz tistega bestialnega terorizma, s katerim skuša

klerikalizem vse ugonobiti, kar se mu ne vda. Mi ne pojdemo tako daleč, kakor »Lidové Noviny«, ki pravijo povodom tega umora, da je klerikalizem umoril Schuhmeierja, češ: »Klerikalizem ni samo politična stranka, klerikalizem je nasprotje napredka in civilizacije, klerikalizem je negacija vsega dobrega in poštenega na svetu, klerikalizem je tema in zlo. Če je mogoče v imenu vere lagati, zapeljevati in nasiljevati, če je mogoče pod sveto firmo goljufati in ropati, potem je mogoče v imenu krščanskega socializma tudi moriti. To je klerikalizem od nekdanj znan in zato je njegova zgodovina pisana s krvjo. Če se vrača k taktiki terorja, ki so jo opustili najskrajnejši revolucijski življi, je to povratek k starim sredstvom...« Ne bomo šli tako daleč, ali, da je umor poslanca Schuhmeierja dejanje, storjeno popolnoma v duhu sodobnega klerikalizma, da se popolnoma vjema s terorizmom, s katerim se klerikalizem vzdržuje na površju, to stoji. Terorizem v najhujši obliki, to je poglavito sredstvo klerikalizma, duševni, cerkveni, gospodarski in politični terorizem. S terorizmom lakote so klerikalci na primer na Kranjskem ugnali mnogo učiteljstva, z bojkotiranjem mnogo slabotnih eksistenc. A šli so tudi še dalje, krenili so tudi že na pota, po katerih je Kunschak prišel do tega, da je umoril Schuhmeierja. Začelo se je to že pred davnimi leti. Prvi tak slučaj je bil tam pri **Starem trgu poleg Loža**. Tam je imel dr. Ferjančič shod, katoliški duhovnik pa je nahujskal kmete, da so s koli in poleni napadli mirne zborovalce. In **Goče na Vipavskem**, kjer je tolpa — nahujskana od mašnika, poskušala ubiti celo rodbino. In še drugi taki slučajji so se zgodili. Pa kaj čuda, saj je dr. Šusteršič sam oznanjeval, naj si učitelji numerirajo kosti, da jih bodo zbrali, kadar jih klerikalci polomijo. Vse je pa prekosil dr. Krek, ki je javno oznanjeval, da pripelje v Ljubljano kmete, ki bodo liberalce pobili, da liberalca ni mogoče nikdar dovolj zaničevati, da naj kmetje liberalce v grapo pomečejo in s kamni ubijejo. Ali ta dunajski kršč.-socialni Kunschak ni raynal popolnoma v duhu tistega klerikalizma, ki ga oznanja pri nas z vso brutalnostjo podivjanega fanatika dr. Kreka in ki ga praktično udeležuje vsa klerikalna stranka? Kar delajo vsi ti Kreki in klerikalno časopisje, vzgaja tudi pri nas prave Kunschake!

Jezikovno vprašanje v Bosni in Hercegovini.

Bosenske stranke bojujejo oster boj proti germanizaciji deželne uprave. Vlada hoče, da se morajo deželni zakoni objavljati tudi v nemščini in madžarščini. Dalje hoče uvesti nemščino pri železnicah. Med obojem bosanskih železnic je samo 22 odstotkov takih, ki razumejo srbo - hrvaško. Sedaj je prišla deputacija deželnozborskih strank na Dunaj, da se pogaja z vlado.

Revolucija v Mehiki.

Državlanska vojna ki divja že 14 dni v Mehiki, se je končala s popolno zmago upornikov. To državljansko vojno je največ zakrivil predsednik republike **Madera**. Uporniki so ujeli njega in njegovo ministristvo, obsodili so ga na smrt in **ustrelili**. Provizoričnim predsednikom je imenovan Huerta. Narod je sprejel proklamacijo novega predsedništva z navdušenjem na znanje. Posledice te državljanske vojske so grozne. Mesto Mehika je skoro popolnoma razdejano. Pri bombardiranju je ostala komaj četrtina hiš nepoškodovana. Po ozkih ulicah so strojne puške pomorile kar po 150—200 mož naenkrat. V Veracruzu je padlo v boju okrog 2000 ljudi, 10.000 pa je ranjenih.

Polajenko izsleden na nizozemskem parniku »Vaterland«; radi aretacije vse ukrenjeno.

Kakor smo že poročali, je knjigovodja pri »Zadružni zvezi« Ivan Polajenko dne 3. februarja dvignil s čekom na zadružno ime 40.000 K in s svojo ženo pobegnil. Polajenko je goljufijo zelo premeteno izpeljal. Ko je denar imel v rokah, si je nabavil belo potno košaro, v katero si je oskrbel za pot vse potrebno in jo dal po postreščku L. peljati na južni kolodvor, odkoder se je dne 3. februarja, t. j. v ponedeljek ob 12. ponoči odpeljal z ženo v drugem razredu z brzovlakom na Dunaj. Dognalo se je, da ima pletenica, katero je oddal kot prtljago, št. 302 in da tehta 58 kg, kar se je brzojavilo c. kr. dunajskemu policijskemu ravnateljstvu. Le - to je dognalo, da sta bila na Dunaju na pustni torek, zvečer sta pa najela avtomobil, na katerega sta naložila na južnem kolodvoru košaro, katero sta pustila v garderobi podnevi, ter se odpeljala na zapadni kolodvor. Pri tem je Polajenkovi ženi spodrsnil jeziček in je vprašala šoferja, ako ju še pravočasno pripelje do vlaka, ki gre v Linc ob 8. uri 40 minut zvečer. Tudi postreščka je to vprašala, bržkone, da bi zmešala sled. Nato sta se dne 5. februarja dopoldne pojavila na kolodvoru v Ulmu, kjer ju je, to se pravi Polajenka samega, žene ni bilo zraven, železniški uslužbenec Blessing, ki je imel opraviti z usodno 58 kg težko pletenico, po sliki, ki se je bila poslala za njima, dobro spoznal.

Polajenko je imel, ko je izročal uslužbencu pletenico, dva vozna listka za brzovlak, s katerima sta se še istega dne ob 10. uri 48 min. dopoldne odpeljala v Stuttgart. Tam sta bila do 8. februarja. in bi se bila gotovo že kje preje vkrcala, a sta imela smolo. Oba sta bila bolna in obolelih oseb ne sprejme noben parnik. Zato sta se v Stuttgartu hodila k nekemu zdravniku zdraviti in ko sta okrevala, je Polajenko naložil v neki banki 4000 K, katere je že mestni policijski urad v Stuttgartu zalepil, sta se odpeljala proti Hamburgu, ka-

mor sta prišla dne 12. februarja. Od tam sta se napotila v Dover in se dne 16. februarja vkrcala na parnik parobrodne družbe »Red Star Line« v Antverpnu v »Vaderlanda«, v kajiti št. 6, ki pride dne 26. februarja v New York, kjer so o njunem prihodu že obveščeni v svrhu primerno prijaznega sprejema. Kakor je razvidno, jima je bila policija vedno za petami, in je, da že nista v Evropi prišla v roko pravice, pripisovati deloma dejstvu, da sta imela tri dni predstva, deloma pa tudi njuni premetenosti. Kakor znano, je bil Polajenko v neki izseljevalni pisarni dlje časa zaposlen ter se v izseljevalnih zadevah prav dobro spozna. Rekel je celo nekemu prijatelju, da njega ne bodo dobili, če bi kaj naredil. Kakor je videti, mu pa to ni nič pomagalo in ni zadosti »dobro naredil«. Zadevo glede izročitve in nadaljne obravnave ima sedaj c. kr. deželno sodišče.

Slovenija

s **Slikarska loterija! Brezplačna razstava umetniških slik, dobitkov**, se je otvorila v nedeljo, dne 16. februarja ob 10. zjutraj v Jakopičevem paviljonu v Lattermannovem drevoredu, ter bo vsak dan odprta od 10. zjutraj do 4. popoldne. Slovenci, ne zamudite prilike ogledati si razstavo! — Po Ljubljani se srečke zelo dobro razpečavajo; znamenje, da vsi z veseljem pozdravljamo to lepo misel, ki se je s toliko požrtvovalnostjo zavzelo zanjo »Splošno žensko društvo«. To je za nas, posebno za naše umetnike, zelo važnega in praktičnega pomena. Na ta način pride marsikdo do umetniške slike, ki si je sicer ne bi mogel nabaviti, kajti sila malo je takih med nami, ki bi mogli kar par stotakov žrtvovati za eno sliko. Tako pa se bo vzgojil in razvil s tem tudi umetniški okus, zanimanje in veselje do originalnih slik. Slovenci, posnemajte Ljubljano, kupite tudi s tako vneto srečko! Srečka stane 1 K in se dobi po vseh trafikah.

s **»Domovina«** je razdelila v preteklem tečaju med 102 dijača deloma popolnoma brezplačno, deloma proti delni odškodnini 10.807 kosil in 9432 večerij. Izdatkov je imela 5488 K 64 v, dohodkov pa le 4253 K 12 vin., tako, da znaša **primanjkljaj že sedaj 1235 kron 52 vin.** Prosimo vse prijatelje dijaštva, da nam priskočijo na pomoč z denarnimi sredstvi in omogočijo, da moremo tudi v prihodnjem tečaju vršiti človekoljubno delo in manjšati dijaško bedo.

s **Gospodinska šola v »Mladiki«**. Letošnji prvi petmesečni gospodinski tečaj se konča s koncem februarja. Drugi tečaj se začne s prvim marcem t. l. V ta tečaj se sprejme 12 gojenk izjemoma tudi več. Gojenke stanujejo lahko v internatu, kjer so pod dobrim nadzorstvom in kjer imajo vso oskrbo ali pa tudi stanujejo izven internata. Internistke plačujejo za vso oskrbo s

šolnino za gospodinski in kuharski pouk ter za belo šivanje mesečnih sto kron. Eksternistkinje pa plačujejo za gospodinski in kuharski pouk, za belo šivanje in za opoldansko hrano mesečnih 45 kron. One gojenke pa, ki bi opoldanske hrane ne imele v internatu, plačujejo za ves pouk mesečnih 20 K. Poučuje se: praktično kuhanje preproste in fine meščanske hrane; gospodinsko knjigovodstvo s kalkulacijami; hranoslovje; gospodinjstvo; zdravjeslovje (ta predmet poučuje praktičen zdravnik); serviranje; belo šivanje: likanje. — Priglasiti se je vodstvu »Mladike« v Ljubljani, Šubičeva ulica št. 9 do 28. februarja t. l.

s **Legvartova mlekarška zveza** je pošiljala menda precej mnogo mleka v Trst, a zdaj se govori, da so nastali konflikti, vsled katerih v Trstu tega mleka več ne marajo. Kaj pa je na tem? Ti klerikalni mlekarji bodo naposled še kranjsko mleko pripravili v Trstu ob dobro ime. Uršič je v tem oziru že svoje storil, v polni meri..., ali mu hočejo slediti še drugi?

s **Nič lažlega ni**, nego z dobro kavno primesjo napraviti dobro kavo. To potrdi jo lahko vse one gospodinje, ki pripravljajo kavo s Kolinsko kavno primesjo. Kava, kateri je pridejana Kolinska kavna primes, ima izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo, torej vse dobre lastnosti, ki jih moremo od kave zahtevati. Obenem je tudi pristno domače blago. Zato je vse naše gospodinje najraje kupujejo. Pri nakupovanju je treba strogo paziti na varstveno znamko »Sokol«, ker le s to varstveno znamko je res pristna Kolinska kavna primes.

lj **Najdena utopljenka**. Te dni so našli v Vevčah v Ljubljani truplo neke neznane ženske, katero so agnoscirali za pogrešano vdovo Adelo Košmeljevo, rojeno Dominik, leta 1870. v Železnikih, katera je odšla od doma v ponedeljek. Nesrečnica, kateri se je bil omračil um, je zapustila tri nepreskrbljene hčerke. Njeno truplo so prenesli v mrtvašnico pri Mariji Devici v Polju.

Bela Krajina

bk **Iz Semiča**. V predoru se pridno dela. Od semiške strani imajo že čez 1000 metrov prevrtanega, tako da upajo majnika meseca priti na svetlo. Delavcev prihaja vedno več, a tudi tatvine se vedno bolj množe, seveda se odlikujejo pri tem Italijani.

bk **S Kota**. Slučajno sem dobil »Domoljuba« št. 6. Tu berem, kako neki, že nam znani dopisnik opisuje, da je dne 26. januarja priredilo semiško izobraževalno društvo igro in kako krasno so igrali igralci. Kako so igrali, jih je župnik sam pohvalil. Nazadnje se dopisnik drgne tudi ob organista, češ, da neče sodelovati pri društvu, upajo pa, da dobe kmalu drugega. Dopisnik in pa farovška gospoda ne more tr-

peti organista samo zato, ker noče uganjati politike in sam zase živi. V celi fari samo trem gospodom, ki slišijo na ime Bartoli iz Krupe ni organist po volji. Gospodje, le mirni ostanite in se potolažite; organista plačuje cela fara in ga bo še v naprej, še celo plačo mu poviša, samo radi vaših napadov in vam pa svetujemo, da preveč ni dobro vtikati prstov med duri.

bk Iz Semiča. V ponedeljek, dne 2. februarja je tu umrl veleposestnik Josip Simončič z Mladice. Pokojni je bil komaj 55 let star, moral je podleči pljučnici. Ž njim je izgubila semiška občina mnogo, kajti bil je zelo preudaren mož. Bil je tudi načelnik posojilnice ter je vedno skrbel, da ni prišla popolnoma v roke nerazsodnežev. Sploh je bil zelo priljubljen pri ljudeh, ter svetovalec v marsičem, kar je pričal velikaški pogreb. Takega že dolgo ni bilo videti v Semiču. — Rodbini izrekamo iskreno sožalje, tebi, Jože, miren počitek.

bk Iz Semiča. Letošnji predpust nam je priredil naš »Sokol« tri veselice, tako da se moramo res čuditi njegovemu požrtvovalnemu delu za narod. Pri igrah so res nastopili tako, kot da jim je to vsakdanje delo. Ogromen obisk je pričal, da je res jelo ceniti kmečko ljudstvo sokolske prireditve. Le tako naprej po načrtani poti in složno, ker sloga jači. Želimo, da se zopet kmalu vidimo na odru!

bk Iz Semiča. Z a h v a l a. Tem potom se zahvaljujemo vsem tistim, ki so kaj pripomogli našim sokolskim prireditvam. V prvi vrsti izrekamo gosp. Legatu iz Novega mesta iskreno zahvalo za krasno slikani ođer ter br. Zircu in br. Bukovcu, slavni Kolinski tovarni za poslane dobrote in raznim zunanjim darovalcem ter gospodičnam igralkam, ki so sodelovale pri veseliceh in se niso bale obrekljivih jezikov, kličemo krepki Na zdar!

o Dolenjske novice o

d Iz Sodražice. Že od mladih nog za cerkev in božje namestnike vneta, več let cerkvena pevka, vsakdanja obiskovalka duhovnih opravil, zdaj na stara leta že naravnost fanatična tercijalka, to je naša sosedka, znana kramarica Neža Vesel. V svojih mlajših letih je bila kuhana in pečena ravnotako za božjo čast v cerkvi, kakor v farovžu. V zahvalo pa jo je doletelo grdo obrekovanje, da so ji farovski gospodje preveč všeč, da hodi ležati na župnikovo postelj, za kar so jo opsovali z najgršim priinikom. Še ko se je omožila, to obrekovanje ni prenehalo, zaradi tega obrekovanja jo je mož pretpal in sicer tako sirovo pretpal po glavi, da je reva, dobesedno rečeno, znorela. Dvakrat so jo morali oddati v deželno blaznico. In še tudi potem ni bila nikdar popolnoma pri brihtu. Več neumnosti je zagrešila, ali ker so jo ljudje že poznali, ji ni nihče zameril. Zdaj na stara leta, ko je vdova z zadolženo bajto, zapuščena od sina, pa jo je doletela nepriča-

kovana nesreča od tistih, katere je ves čas svojega življenja molila skoro kot boga in zaradi katerih je toliko gorja pretrpela. V našem farovžu se od nekdanje čudne stvari in ni čudno, da ljudje potem tudi čudno govorijo. Lani n. pr. je kar naenkrat zapustila farovž župnikova kuharica. Takoj so jo obsodili: Aha, šla je, ker je s kaplančkom noseča. Celo v kmetijskem društvu so moške tako ugibali. Naša Neža pa je o tem dogodku govorila gredoč v cerkev s svojo prijateljico. Kakor ona trdi, ji je ona prijateljica to povedala, ona, Neža, pa jo je še posvarila, češ, nikar tega ne govori, saj veš, kako so tudi mene na enak način obrekovali glede gospoda župnika, pa je bilo vse zlagano. Ta prijateljica pa je pozneje pri sodišču ta razgovor obrnila, kakor bi bila Neža njej to povedala in je ona Nežo posvarila, naj tega nikar ne govori. Kot je to že navada, se je ta govorica raztrosila po celi fari. Kaplan pa pravi, da je to šele izvedel v Ribnici, v notarjevi pisarni. Torej, če je kaplan že tam izvedel, mora biti že res, da je govorica romala po celi naši fari, predno je zašla v Ribnico. Po Kristusovi zapovedi, ki je rekel: Molite zanje, ki vas obrekujejo, bi kaplan moral goreče moliti in se bogu zahvaliti, da mu je dal priliko, da tudi on po nedolžnem trpi, kakor je trpel Kristus, ki je še na križu viseč prosil svojega očeta v nebesih odpuščanja. Kaj ne, ljubi kristjani, lepo priliko je imel naš kaplan, pokazati, če je res Kristusov namestnik in če res živi po njegovem vzgledu. Ali naš kaplan po vsi sili noče biti božji namestnik. Strašno se mu je mudilo, da je iz notarjeve pisarne brzo letel k sodišču. Ker je že dolgo, kar je Kristus svojim morilcem odpustil na križu in to kar stoji v sv. pismu zapisano, velja samo za nas nevedne ovčice, ne pa v prvi vrsti tudi za naše dušne pastirje, bi mu to še ne zamerili tako. V jezi in naglici tudi božji namestnik lahko kaj pregreši. Ampak zgodilo se je še nekaj drugega. Ko je žena izvedela, da jo kaplan toži, je šla k njemu in ga skesano prosila odpuščanja, če ga je proti svoji volji kaj razžalila. Zdaj je imel Kristusov namestnik pač še lepšo priliko, da se spomni Kristusa na križu, visečega in prosečega odpuščanja za svoje morilce. Saj bolj nedolžen pri tej stvari kaplan gotovo ni, kakor je bil takrat Kristus. Tudi bi se bil kaplan lahko spomnil, da vsaki dan moli očenaš, v katerem pravi: Odpusti nam naše dolge, **kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.** In spomnil bi se bil pri tem tudi, da je Kristus, ko je ta očenaš učil moliti svoje učence, jim tudi zapovedal: **Odpuščajte jim, ki zoper vas greše, da bo tudi Oče v nebesih vam odpustil vaše grehe, kajti, če vi drugim ne odpustite, vam tudi Oče v nebesih ne bo odpustil vaših grehov.** O, ali ta naš kaplan tudi še zdaj za nobeno ceno ni hotel biti božji namestnik, ampak raje poganski brezverec, zakaj kaplan je ženo zapodil, češ, kaj to zdaj meni mar. Mi se le čudimo,

zakaj neki ljudje še hodijo v cerkev poslušati take božje namestnike, ki sami ne dajo prav nič na to, kar je Kristus zapovedal ravno njim. — Žena je bila v Ribnici obsojena na 14 dni zapor. Tam v Ribnici niso še prijatelji modernega pravosodja, tam jih šivajo še po starem. Kaplančku pa še to ni bilo dovolj. Pritožil se je zoper prenizko kazen. Kristus, po nedolžnem križan, se ni nič pritožil zoper svoje morilce. Njegovemu namestniku v Sodražici seveda je taka kazen še premajhna, prav kakor bi se njegova čast z večjo kaznijo še bolj oprala. Ko pa so sodniki v Novem mestu izvedeli, da je bila ženska zaradi božjih namestnikov v blaznici in si je kaplan lahko mislil, da pri okrožnem sodišču še 14 dni ne bo dobila, je pa od pritožbe odstopil. Zato pa je imel pripravljen cel »rožni kranc« novih obdolžitev zoper to revšo. Ali sodniki ga niso hoteli poslušati. Med razpravo je žena jokaje prosila odpuščanja, kaplanovo srce pa je ostalo trdo kot kamen. Še potem se ni dal omehčati, ko je eden sodnikov sam prosil kaplana, naj ženski vendar odpusti. Kaplan se je pred celim sodnim dvorom pokazal, da ni Kristusov namestnik, ampak le kaplan iz klerikalne šole. Še zdaj ji ni hotel odpustiti, ko je zadoščenje že dosegel. Pa so sodniki, ki niso vezani na Kristusove zapovedi, ženi izkazali milost ter namesto 14 dni, ji prisodili samo 5 dni zapor. In tak božji namestnik, ki sam nič ne veruje, pa naj nas uči?

d Iz Metlike. Tam v občini, kjer biva naš dični coklja - poslanec Martin barakar v Rosalnicah, je v sosednji vasi izbruhnil v noči od 27. na 28. januarja ogenj. Seveda se je, kakor povsod, izkazal tudi tukaj ta mož, ki zna ceniti izrek: V sili pomagaj svojemu bližnjemu. Ko so ljudje zagnali krik: Ogenj je v Soržakih! je skočilo vse pokoncu, Martin poslanec je pa, namesto da bi vpregel svoje konje in z brizgalno hitel na mesto nesreče, letel k zvoniku, tam zvonil pol ure, potem šel v sosednjo vas k sosedu Govedniku po konje. Baje so bili njegovi trudni, ker so prišli dan preje iz Novega mesta; tako se je vrli poslanec izgovarjal, misleč, jaz sem gospod poslanec, kaj je meni tega treba, drugi kmet naj zapreže svoje konje. Tako je trajalo vse to obletavanje več ko eno uro. K sreči je bila metliška požarna bramba takoj na licu mesta ter omejila ogenj, ki je pretel celi vasi. Dovolj imamo do sedaj izkušenj od Matjašičevih nesposobnostih in blamaž, ki jih nam je preskrbel za časa svojega poslanstva, zato volilci, ko bomo zopet imeli priliko voliti poslanca, takrat se združimo vsi skupaj ter si izvolimo moža za poslanca, ki bo zmožen, nas zastopati.

Proč s cokljo.

d Studenec pri Krškem. Janez Pirc na Studencu naznanja, da se bodo sejmji za govedo, konje in svinje, ki so se doslej vršili v vasi Rovišče, zanaprej vršili v vasi Studenec, in sicer dne 31. marca, 16. maja

in 8. avgusta (namesto dne 19. junija) vsakega leta.

d **Bučka.** Vže eno leto bijemo hud boj proti klerikalci, pozicijo za pozicijo jim odtrgujemo, tako, da ni več daleč čas, ko bomo z mirno vestjo zaklicali: bili so klerikalci, a danes jih ni več! Pa saj ni čudno, če je njih tabor od dne do dne bolj prazen, kajti naš župan Vais, na čelu mu njegov jerob Komljanec, uganjata že take nedopustne reči, da bi si jih že vsak cigan sramoval. Šolskega denarja je nekam izginilo celih 256 kron. Bog zna, kaj reče državno pravdnistvo k temu? Pri pregledovanju občinskih računov so se nahajali postavki med stroški vpisani, kateri so naravnost nedopustni. Tako na primer: ko je galico prodajal, je pri isti izgubil 10 kron, a modra glava — zaračunal je ta primanjkljaj občini. Še lepše je, da je računal občini 6 kron za svojo pot v Krško, ko se je šel zagovarjat v kazenski zadevi zaradi volilne svobode (tako v računu stoji). Gospod župan, zakaj pa niste zapisali: Zaradi volilne sleparije? Višek vseh modrosti je pa naredil županov jerob Komljanec kot šolski predsednik. Ta je namreč pri seji predlagal, da naj se nadučitelja od šolskih sej izključi in mesto njega naj njegova žena — učiteljica, k seji hodi rekoč: **Žena naj nosi hlače!**

d **Bučka.** Pri nas je bilo spraševanje za velikonočno spoved. Ko so fantje prišli, jim župnik ni hotel dati listkov; rekel je, naj le gredo pit alkohol. Čez par dni je pa prišlo neko dekle. Ko je odmolilo, kar je župnik zahteval, ji je molil z eno roko listek, z drugo pa že prej streigel po 50 v. Najbrže jim je ravno teh 50 vin. manjkalo, da so potem lahko šli k Selaku »mavšel« igrat.

d **Popotnik po novomeški okolici.** Brrr... Oh, taka mejlavdunaj burja! Še na Berusovo ohcet nismo šli. Župan Turk je naju z Vintarjem kar potegnil iznad bezgavškega grabna, češ, da mi ne padeta notri kam v kakšen liberalni brlog. Vesta, je dejal, le domov pojdimo, bo bolj pametno. Zakaj jaz starega Berusa dobro poznam. Če je že enkrat na ohceti začel razbijati, kaj pa čmo tam delat. Še varni nismo pred njegovimi zobmi, kaj, njegovega jezika bi se že ne bal, ampak zob, pa magari, da so polomljeni, teh, teh se je treba bati. Ali ne veš, ti Vintar, kaj je včasih počenjal še s svojo ubogo živino? Če ga je jezoritost prišla, je kar skočil na vola ali kravo, pa ga začel grizti pri smrčku, gobcu ali kamor se je že zasadil. Oh, koliko uboge živine je že spravil na oni svet. Da ni stari pristaš naše stranke, mi bi mu bili že podkurili, ampak tako pa, vsaj veš Vintar, ti sam najbolje, kako je! Kaj ne bi vedel, se zadere Vintar že malo nejevoljen, zakaj po želodcu mu je začelo že nekaj rogoviliti. Jaz bi bil sicer rad šel saj malo doli pogledat tiste vrage v bezgavškem grabnu, če imajo v brlogu že mlade, pa zavoljo kompanije sem jo raje

udaril za mojima prijateljskima. Mahnili smo jo doli pod Hudom kar po progi. Turk je dejal, če nas orožnik dobi, kar recimo, da smo »komisijon«, ki je šel pogledat, če se je gosp. Ogoreutz iz Novem mesta res prebrnil v bezgavski graben, ko se je na ohceti naveličal poslušat Berusa. Turk in Vintar bi bila šla rada obiskat svetokriškega pašeta, čemur sem se jaz uprl. Ne zavoljo tega, da bi me bilo sram v taki častiti katoliški družbi in da bi Gustelj, ki se ponavadi drži pri svetokriškemu pašetu, mislil, da sem tudi jaz postal klerikalec, ker hodim s Turkom in Vintarjem. Ampak ta svetokriški paša ima krokarja (mislim, da je babica), ki ima tako piko na moje pipe, da že pipa v ustih ni več varna, da mi izgine izpred nosa. Tudi bi bil rad od Vintarja zvedel, če so še tisti tisočaki naloženi v kandijski posojilnici, ki jih je on pred predzadnjimi volitvami zanesel tja v Kandijo spraviti. Zadnjič namreč sem nekaj zijala prodajal po občinskih računih, pa mi ni šlo skupaj, da ima prečinska občina tako malo cvenka v blagajni. Takrat je Vintar še kot župan ravno pred rotovžem nasproti trem možem se bahal, da nese 6000 kron — beri: šest tisoč kron — v kandijsko hranilnico naložit. In še pred dobrim mesecem je sam naš gospod Tone nekje blizu Zaloga se pohvalil, da ima občina še čez 1400 kron v blagajni. Zdaj je pa naenkrat taka suša postala, da še 500 kron ne premore cela občina. Ker včasih slabo vidim in je mogoče, da sem se vendar le premotil, ko sem gledal številke zadnjega računa, sem hotel na lep način o tej stvari kaj bolj natančnega zvedeti od Vintarja in Turka, ko smo že tako lepo skupaj prišli. Kaj sem zvedel, ostane seveda — tajno.

d **Iz Kandije pri Novem mestu.** Tukaj imamo lepega svetnika, ki sliši na ime Srobotnjak in ima nekaj pri telegrafu za opraviti. Pravijo, da je svojo prvo ženo pognal v smrt. Gotovo pa je, da je dobil dovoljenje za drugo ženitev le pod tem pogojem, da mačeha prevzame skrb za nedorasle otroke. V resnici pa se je le zato oženil, da stari mož lažje vživa veselje z mlado ženo, ki ni zastoj iz Hudega doma, zakaj nad otroci je huda, kot sam hudič. V družbi s svojim možem sta pretepala otroke, dokler jih nista pognala po svetu. Zdaj jima je še mlajša hči na potu. Z njo tako surovo ravnata, da ni najti primerne besede za tako ravnanje. Kar po več dni bandata okrog, otroka pa pustita brez jesti in brez vsega doma. Dekle mora v tej hudi zimi ležati na tleh brez vsake odeje. Namesto hrane, jo pretepljeta ali pa zmerjata s takimi nesramnimi besedami, da jih pošten človek ne more ponoviti. Sodnija in županstvo sta doslej gledala ta javni škandal, ker se je očetu vse verjelo, ne da bi se bil kdo malo potrudil in se sam prepričal, kako stari nesramno laže. Zdaj še le mislimo, da bo konec temu škandalu. — Slavno našo posojilnico bi vprašali, če

ima toliko denarja preveč in tako malo obzirnosti do svojih sosedov, da še sedaj pusti tisti hlev tam stati, ki ga je posojilnica kupila od g. Windischerja. Kaj bi bilo, če nastane, kar nas bog obvaruj, — — — Ali bo treba bolj resno potipati, ali pa bo že malo zadotovalo. Upamo, da bo ta hlev kmalu kam izginil.

d **Čatež ob Savi.** Kako in kaj je z našimi občinskimi volitvami, ki so se vršile še lansko leto dne 25. aprila in so bile po našem mnenju tako nepravilne in to vsled gosp. c. kr. glavarja samega, da smo se morali pritožiti na deželno vlado, a še do danes ni ne sluha, ne duha o kaki rešitvi te naše pritožbe. Čudno se nam zdi, da so v tej stvari merodajni gospodje tako počasnji, če pa kak orožnik kmeta za najmanjšo stvar naznani, so pa prav točni s kaznijo. Torej, ako ne bo v kratkem času kake rešitve, se bomo začeli pa bolj natanko o tej stvari razgovarjati, kajti pred postavo moramo biti vsi enaki, kmet ali glavar.

d **Izpod Sv. Gore nad Litijo.** Odgovor blaženemu dopisniku »Domoljuba«, št. 7, stran 112. Prvič: ta dopis smrdi po čemšeniški zaski; drugič: je znak, da so se tebi začeli možgani kisati; tretjič: si lažnjivec kakor si širok in dolg. — Dalje se tebi lepo zahvalim za tvojo krščansko ljubezen, za sočutje z mojimi solzami. Ti, ki si videl moje solze, si gotovo tudi slišal moje javkanje, ki je sledilo: **O joj, o joj,** menda bo tako, da smo Ribničan Vrbani, po celem svetu znan — da smo suho robo predajali — da smo arnike kupovali — smo mimu luže šli, — se arnik not spusti — to Ribničan opazil — za arnikam je gazil. — Ko štrbuncnil je v vodo, — je prijel žabo za nogo — jo v nedrje potlačil, — a sedaj se je ojunčil. — Pride misel mu v glavo, — da južne bo treba malo, — prime žabo za nogo, — jo vgrizne gori na glavo. — A žaba je zavpila — kaj mi krota boš cvilila, — saj si poprej arnik bila. — Za tebe sem moral novce šteti, — zato te hočem zdaj požreti. — Vidiš, dragi dopisunče, da so mi tiste solze, katere si videl, bile nadležne. Ker slučajno nisem imel robca pri rokah, sem se pa kar v blagoslovljeni frak pomoval, pa so mi bile zbrisane spokorne solze. Kar se tiče mlekarne, ti ne svetujem tja hoditi, boš dobil sušnico. Čudiš se, da si tako površno vendiral po mlekarni, da me nisi opazil med staro šaro. Saj imam žlahto notri, ker si tako vesten, te bom pooblastil za svojega oskrbnika. Preskrbel mi boš, da mi mlekarna v teku 14 dni poplača z obrestmi vred, kar mi dolguje, in pa odstopnico od mlekarne. Me razumeš? Potem pa kar ti mleko dajaj v mlekarno, bodo kmalu spoznali, da je resnica, kdor se s tabo brati, nima s čem orati. Glede »Slov. Doma« si ne beli svoje glave. Veš, da se mi preneumno zdi, na tvoje čvekute odgovarjati. Jaz sem človek, ki si ne dam komandirati, kaj bom čital; nisem tisti, ki bi se oziral na levo in desno. Ako si vzel mene na piko, se boš

opekel. — Janez Grabnar, po milosti tvoji bivši blagajnik mlekarske zadruge, Sv. Gora, in še sedaj objokani predsednik krajnega šolskega sveta na Sv. Gori. — Kostrevnica, 14. svečana leta 1913. po rojstvu Gospodovem.

g Vače. Marsikomu se sline cede, enemu po tej, drugemu pa po drugi stvari in gotovo cenjeni bralci ne zamerijo, če se Majdiču cede sline po sokolskih dobitkih. V »Domoljubu« izprašuje, kje so. Dragi prijatu — če si res katerega želiš, le pridi na prihodnjo sokolsko veselico, pa si jih boš lahko par kupil. Tudi ti garantiramo, da se ti ne bo nič žalega zgodilo, če se boš dostojno vedel. — Kdor se iz drugih norca dela, sam norec ostane — tako pravi namreč pregovor. — Res nismo imeli veselice, ker bi nam veselica ob slabem vremenu nesla toliko dobička čez ramo, kakor ga je nesla klerikalna čukarska veselica v Kan-drašah. O tem ve Francelj kaj povedati.

General Tintedost.

d Vače. Naš Majdič si je pri gasilnem društvu prste opeknel. Tako lepe sanje je imel o gasilni čeladi in njegove sanje so se razpršile. Jezdec na luni je cele noči pri Majdiču vasoval. Kovala sta načrte, kako bo Majdič postal predsednik gasilnega društva. Spravila bosta nekaj poslušnih backov noter in ti bodo za Majdiča. Majdič, povej nam no, po kaj si lazil na Kle-nik in v Slivno. Naprednjakom se ne iz-trga kar takole gasilno društvo iz rok. Ko je Majdič videl, da nič ne opravi, je začel zabavljati čez prekliso grozdje. Preteklo nedeljo smo s strahom pričakovali, na ko-ga se bo doli z lece zavalil. Vsi napred-njaki smo bili pri Majdiču sami nečistniki. Majdič prav dobro pozna nekega Šmece iz Lubeka, ki je volil in agitiral za klerikalce. Povej nam Majdič, zakaj je temu možu žena ušla in če se misli ta človek kdaj po-ročiti s tisto 15letno deklico. O tem bomo še govorili z Majdičem. Med naprednjaki tudi Majdič ne izvoha zakonskega moža, ki bi se spečal s 15letno deklico. Predno bo Majdič drugič klatil o pregrešnih na-prednjakih, naj se poprej ozre malo na cerkveni kor.

o Gorenjske novice o

g Občni zbor obrtne zadruge na Ble-du se vrši v nedeljo, dne 2. marca 1913. ob 2. popoldne v hotelu »Triglav«.

g Šenčur pri Kranju. Občina Velesovo se bo vsled sklepa deželnega odbora odcepila od Šenčurja in postala samostojna občina. Ta sklep je že dobil cesarjevo po-trdilo in deželna vlada je razpustila ob-činski odbor v Šenčurju in postavila do izvolitve novega odbora dosedanjega žu-pana Blagneta za gerenta.

g Popotnik iz Vogelj. Oj, ti pustni čas presneti, tako je rekel marsikateri, ko mu je bila možnja prazna in težka glava. Rav-notako se je godilo tudi meni, ko se na pe-pelnično sredo prebudim. Seveda zelo po-

zno in s težko glavo, pa z zaspanimi očmi. Počasi vstanem; začne se mi svitati, da sem bil snoči precej dobro natrkan. Žena mi prinese sok na mizo in me prav debelo pogleda; jaz sem pa s strahom pričakoval, kdaj da se bo moji zakonski polovici raz-vozlal jezik, da bo zljila name ploho psovka, očitanih in naukov, kakor se to večkrat zgodi. Danes mi je pa na moje veliko za-čudenje prizanesla; gotovo si je mislila, da sem zelo bolan. Bolan sem pa bil, to sem čutil prav dobro sam. Do soka me ni nič kaj imelo, zato sem si mislil, aj, ko bi šel malo piko zmit. Prevrnem hitro žepe, pa je bilo še nekaj drobiža notri, za danes bo že. Nato si grem svojo suho žejo gasit proti Seknetu. Ko pridem notri, si ga re-čem prinesiti en glažek tistega, ki malo v lase sili. Ko ga dobim, ga brž malo pocu-kam in se vsedem tja v kot. Ker sem bolj klepetav, začnem ogovarjati očeta župa-na: »Kako ste kaj pustvali?« Nato se ta-koj zarenčali nad menoj: »Hu, kako si pa ti?« Takoj sem vedel, da jim ni nekaj po volji. Ali jih je pust pobodel, ali kaj; tako sva ostala oba tiha. Čez nekaj časa gredo po liši gor in dol, potem nadalje v vežo. Jaz pa zopet malo potegnem in se obri-šem z rokavom okoli ust. Nato zaslišim iz veže očeta župana, ki se togoti: »Sta pa zopet vaša dva lumpa pri nas vile pobra-la in po vasi vpila ponoči!« Očetu županu je bilo pa menda hudo, ker ni bilo samih zraven. Kot vem, se radi gredo prete-pat s fanti ponoči. Prej menda jim dajo pijače, da se napijejo, potem so fanti malo bolj pogumni, da nekateri izmed njih še za-vriskajo. Očetu županu je pa to preveč, vzamejo pahač, pa za njimi. Tako jih ma-lo prepode, pa je vse dobro. Sedaj so jim gotovo njih klerikalci kako blamažo na-pravili. Kadar so oče župan bolj slabe vo-lje, ni varno ž njim češnje zobati. Zato hi-tro plačam in jo odkurim proč. Radoveden sem bil, kaj da se je zgodilo ponoči; zasus-čem se na eni peti in jo mahnem za vzara-mi. Kar mi pride naproti zelo pisano oble-čena ženska; bila je v samih trakovih. »Ali še danes hodijo maske?« sem si mislil. — Hočem se malo ogniti, kar me ogovori: »Ali ste že na nogah?« Pogledam malo bolj, vidim, da imam pred očmi pravo tercijalko Žnidarco. »Ja, kakor vidite,« ji odgovorim. »Kaj je pa kaj novega, mati?« jo vprašam. »Oh, kaj še ne veste,« mi za-čne razkladati na dolgo in široko, da sta med fanti dve stranki; klerikalna in libe-ralna in da so nocoj klerikalni podrepniki druge mirne fante napadli. Najprej so do-bili dva, gredoča na vas. Mislili so: Alo, sedaj pa le po njih s sekiricami in noži. Onadva, praznih rok, se jih nista mogla ubraniti, hitro so pobili na tla Janeza Je-rino. Skočila sta k njemu Janez Tičar in Jernej Pušavc, ga osuvala z noži in pusti-la tam ležati; mislila sta si, ta ima že za-dosti. Ko se jim je pri teh dveh tako dobro izteklo, so šli na druge; onih je bilo pa malo več, se je je bilo pa treba bolj oborožiti.

Šli so po vile in sekire; tako oboroženi so jih šli čakati. Fantje, nič hudega sluteči, gredo mirno naprej; ko jim pridejo dosti blizu, skočijo ti iz zasede, udarijo po njih. Ko jih nekaj obleži, pravijo, sedaj jih pa le, saj se ne morejo braniti; topli so s takim veseljem, kot bi šlo za stavo. Na svojo srečo, ga je Tičarjev Janče še vprašal: »Ali boš crknu?« Ko so videli, da ima za-dosti, so ga pustili. Nekaj klobukov so še zrezali, potem so pa šli v zmagovalnem triumfu v vas. Tukaj so jih čakale dekleta z lavorikami, da jih nagrade za junaške čine. Prvemu junaku - glavarju ga poda gospica Alenčika. General, ki je storil to-liko junaških činov, tudi pričakuje, da bi njega katera odlikovala, pa gospice Micke ni nič videti; on pa žalostno premišluje, kako da se nagrade krivično dele. Drugi so odlikovani, samo on nič venca ne dobi, ker dobro je znano, da se Micka za svoj venec boji in ga temu fantu ne izroči. Ta-ko mi je pripovedovala zgovorna ženica, ki se je tega zelo veselila. Bog vedi, kaj bi mi še natvezla na ušesa. Jaz nisem več utegnil poslušati, šel sem dalje in si mislil: To se bo v nedeljo župnik jezil. No, pa kako se začudim v nedeljo, ko župnik tega niti ne omeni. Seveda klerikalnim pretepa-čem je vse odpuščeno, če še tako pobijajo in brcajo. Nekateri ljudje pravijo: Saj so bili pijani. Potem se pa ravna po Kristu-sovih besedah, ki je rekel: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! Te besede je imel v mislih tudi naš Matija in je pustil pretepače lepo v miru. Kaj ne, Matijče, tako se opravi svoje dolžnosti? S tem po-dajam »Domovim« bralcem sliko, kake razmere vladajo tam, kjer imajo komando klerikalci.

g Iz Begunj na Gorenjskem. Slučaj, ki ni slučaj. V nedeljo, 16. t. m., je priredilo naše vrlo gasilno društvo v Gasilnem do-mu pod spretnim vodstvom gosp. nad-učitelja V. Zavrta in njegove gospe so-proge, igro »Krivoprisežnik«. Igra je ne-pričakovano vrlo uspela. Vsak igralec jo je jako dobro pogodil v svoji vlogi. Po-setnikov igre je bilo toliko, da je bila dvo-rana nabito polna. In sedaj, ko se dvigne zastor, zašvigne plamen, oddaljen kakih 500 m, začuje se glas: »gori!« Čuditi se je treba hladnokrvnosti ljudstva, da je ostalo tako lepo mirno, ker le temu se je zahva-liti, da se ni pripetila velika nesreča, ker si zločinec storjenega falotovstva gotovo ni bil v svesti, kako nesrečo bi bil lahko s svojim dejanjem povzročil. Stvar se je kmalu pojasnila in bila je sledeča: Zraven nekega kozolca (pa ne onega usodepolne-ga) je bil velik kup slame in to je hudob-než ravno v tej uri zažgal, očitvidno, da bi škodoval gasilnemu društvu. A falotu, ki je s tem dejanjem dokazal, da je zmožen vsakega hudodelstva, se je stvar temeljito ponesrečila, ker je tudi finančno igra nad vse dobro uspela. — Vam, gasilcem, posebno pa vrlim igralcem in igralcem, pa kličemo: bog vas živi, dajte nas kmalu z

novi igro presenetiti! Ne bojte se nič, ker falotstvo se samo obsoja. Samo obsebi se razume, da falot ni bil naprednjak. Pripomniti je še, da tukajšnje gasilno društvo ni v milosti visokega deželnega odbora. — **No, pa naj bo!** —e.

g Iz Cerkelj. K zadnjemu dopisu o Spodnjem Banatu imamo še poročati: Kako je kaplan in Janša okrog Strmola barbo vozil. Poročili bomo, kako je kaplan tistega mačka s suhimi kožami futral. Poročili bomo, kako pridno nekatere Marijine device nosijo za maše, naj jih opravi pred altarjem sv. Antona v namen, da se dobi ženin. Katere so tiste, bomo povedali. Tudi nam je omeniti, kako sta ta lampast in kriva možnja iz Lahovč nosila denar. To bo zanimiva zgodba o krivi možnji in o Lampastmu. Povedali bomo, zakaj sedaj Janša ne hodi več na rajžo. Koliko merikov vina pripelje kar izpod mesta, klerikalec seveda. Pravijo, da se tam dobi kar tako. Povedali bomo tudi, kako je ta katoliški Janša svoje brate z odprtim nožem pred par meseci napadel, da so bežali v Ameriko. Tudi moramo povedati, kako sta luftinženir in kaplan nekoč ob mesečni svetlobi merila zrak proti kaplaniji. Pa kako je Mana, sliši rajši Marijana, ko je brala o Spodnjem Banatu, kričala, tako je kričala, da se je po zadnjici po stopnjicah pripeljala in cel roj bab je vrel skupaj, da so videle njeno ofert. Vpila je v njeni prirojeni jezi, da je kura sedaj takoj na prodaj, da se ne bo Janša nič več bahal po hiši z jajci. Še veliko drugega zanimivega pride med temi novicami na dan, zato sežite pridno po listu. Kdor še ni naročen nanj, naj gleda, da se takoj naroči, saj list je vseskozi podučen in zanimiv.

g Št. Ožbalt. Današnji duhovniki so res dobri in skrbni pastirji za naše duše in za telesa. Posebno skrb imajo s starimi ljudmi in z bolniki, če čutijo, da imajo tisti kaj pod palcem ali kako hranilnično knjižico. Pri nas ima posestnik Erzin starega hlapca Jožeta. Ta Jože ima nekaj denarja. To je pa zašofal blagovški župnik Hartman, ki je znan po svojih agitacijah. Prišel je neki dan, že zvečer, v hlev na obisk h hlapcu Jožetu. Gospodar je videl, kako je švignila neka črna suknja v hlev in je šel gledat, kaj bi to bilo. Pa je dobil brumnega »bogojškega gospoda«, ki je prišel hlapca Jožeta v »sveto olje« devat. Ko župnik Hartman zagleda gospodarja Erzina, mu reče, naj gre ven, ker ima s hlapcem nekaj opraviti. Seveda mu je gospodar rekel, da on (Hartman) ne bode njega (Erzina) iz njegovega hleva podil. Tako se je ta božji namestnik pokazal, da mu je denar nad vse, četudi ga je treba zvečer po hlevih iskati. Star pregovor pravi: kjer so dnarji, tam so farji, in Hartman je potrdil resničnost tega. Blagovčani naj gledajo, da ne bode preveč hodil na tak način ljudi v »sveto olje« devat, ker drugače bode Hartman preveč velik kup posvetnega premoženja nagrabil skupaj.

g Iz kamniškega okraja. Vendar smo se enkrat iznebili nadutega okrajnega glavarja Kresseta. Odšel je v Ljubljano k deželni vladi in sedaj bode lahko zahajal med ultra-nemško družbo v kazino. Posebno se mi, kmetje, veselimo, da nas je že enkrat zapustil, ker on ni bil prijatelj ljudstva, ampak brezobziren birokrat. Za njim bodo pač žalovali gospodje po farovžih, katerim je vse ustregel, kar so hoteli. Na njegovo mesto je prišel novi okrajni glavar baron Lazzarini, ki je že enkrat služboval pri našem okrajnem glavarstvu. Ker je on sin poznanega graščaka barona Lazzarinja v Smledniku, upamo, da bode kot sin takega ljudskega prijatelja tudi on naklonjen in prijazen ljudstvu.

g V Lukovici sta prevzela v najem trgovino in gostilno od gosp. Smrkolja, trgovca gg. Pungartnik in Blatnik.

g Žiri. Pri nas v Žireh vzlic splošnemu svetovnemu pomanjkanju kreditnih in denarnih sredstev po svojih skromnih močeh napredujemo. Gospodarska zadruga v Žireh s sedežem na Dobračevi, si je nadelala nalogo, po svojih močeh modernizirati in gospodarsko povzdigniti svoj okoliš; v ta namen je izkoristila vodno moč potoka Rakulik in napravila hidroelektrično (vodnoelektrično) centralo. Voda je napeljana 440 metrov daleč po betonskih in končno pred turbino po železnih ceveh in pada na 440 m daljave 25 in pol metra. Na zgornjem koncu je napravljen resorvar, v kojem se nabira voda in teče iz njega po ceveh na turbino. Turbina je na eni strani direktno zvezana z dinamo - strojem, ki proizvaja električni tok in ga po bakrenih žicah »razpošilja« po vaseh Dobračeva, Stara vas in Žiri. Tok služi za pohišno razsvetljavo in deloma za pogon strojev kakor mlatilnice, slamoreznice in cirkularne žage za drva žagati. Vse to služi v popolno zadovoljnost ljudi. Poleg tega goni vodna sila tudi mizarsko delavnico, ki je opremljena z modernimi mizarskimi stroji, in žago za deske žagati. Sedaj se pripravlja tudi strojno opekarno in se je v to svrhu že kupil stroj za izdelavo opeke. Tudi s tem je upati, da se stori korak naprej, ker je bila dosedaj pri nas ročna opekarna izredno draga in slaba. Tako korakamo na temelju vzajemne samopomoči naprej, zadrugištvo nam je omogočilo, da smo napravili podjetja, ki bi bila za posameznika nemogoča. Le na zdravi in pametno zasnovani zadrugi podlagi se omogoči »malemu« človeku, ki ne razpolaga s kapitalom, gospodarsko napredovati. Tudi druga produktivna »zadruga združenih čevljarjev v Žireh« se lepo razvija; napravila je letos svoj dom, večjo in prostorno delavnico, ki je opremljena s potrebnimi stroji. Sploh je ta zadruga velikega pomena za razvoj čevlarske obrti v Žireh, ki je sicer že sedaj krepko razvita, pa jo je treba, kakor vse drugo, kar noče zastati, neprestano izpopolnjevati in se prilagodevati novim razmeram in modi. Ves

ta razvoj pa se lažje zasleduje v zadrugi, v skupni solidarnosti in samopomoči. Tudi hranilnica in posojilnica na Dobračevi se lepo razvija in napreduje, z novim letom je zvišala obrestno mero na pet od sto.

o Zagorske novice o

zg Iz Zagorja ob Savi. Naši duhovni gospodje so pričeli prav pridno agitirati proti »Slov. Domu«. Predobro se zavedajo, da naše kmečko glasilo piše samo resnico in da nam odpira oči ter nas izobražuje. Katehet je pričel celo v šoli, da bog varuj, če bi videl doma »Slov. Dom«, da bi ga v roke vzeli, kajti to je največji brezverski list na svetu, in ta, kateri ga le samo v roke vzame, stori že s tem smrtni greh. Otroci! Povejte doma staršem, da naj nikar ne vzamejo v roke tega brezverskega lista, »Slov. Dom«. Bog naj pa obvaruje take starše, kateri si naročijo »Dom«. Hiša, v kateri se bere »Slovenski Dom«, ali če je celo še na njega naročena, je izgubljena! Pogubljena bode cela rodovina...! Ne vemo, bi se li smejali tej budalosti, katero uganjajo naši dušni pastirji proti »Slov. Domu«, ali bi jih pomilovali. Po našem pač zaslužijo pomilovanje. Zaman je vam ves trud, kajti zaveden kmet, kateri je naročen na »Slov. Dom«, se vam mora prav od srca smejati, ker on predobro ve, da naš list ni bil nikdar proti veri, pač pa proti takim duhovnikom, katerim je vse le politika in druge zabave... in na zadnje pride še le vera. Če bi naša gospoda kaplana se držala svojih verskih načel in hotela biti v resnici samo Kristusova namestnika, bi mi ne imeli nikdar povoda, kaj poročati v »Slov. Dom«. Tako, ker pa grešita zoper svoj stan neštevilnokrat, se pa vidimo mi verni katoličani dolžne, da se vaju javno ožigosa. Pometajta preje pred svojim pragom, kajti tam je menda dovolj smrtnih grehov, in kadar bodeta čista, potem pa pričnita agitirati zoper naš list. Ta agitacija je le v korist »Slovenskemu Domu«; marsikatera hiša bode sedaj radovedna, kaj da piše ta »brezverski« list in si ga bode preskrbela, kajti znani so nam že nekateri slučajji. Prav lepa hvala, vam gospod kaplan za trud, ker to, kar se graja od vaše strani, ima naše ljudstvo za dobro.

zg Dne 20. t. m. so pokopali gosp. Petra Grossa v p., nadučitelja zagorske šole. Rajnik je bil brat pokojnega župnika Jakoba Grossa v Zagorju. Lahka naj mu bode zemljica!

o SLOVENJI GOROTAN o

sg Iz Borovelj. Nemški pes snedel polhovko. Čudno smolo je imel pred kratkem c. kr. sodnik Grimschitz v Borovljah. V sodni dvorani mu dela navadno kratek čas njegov pes »Princel«. Sicer srčkan kužek, ki pa ni vedno priden. Ko je pred kratkem prišel v sodno dvorano neki gospod s pol-

hovko, je isto, nič hudega sluteč, položil zraven sebe na klop. Dresiranemu »Princelnu« je kmalu zadišala pristna polhovka in hajd tiho v kot z njo, kjer jo je pošteno razmesaril. Gosp. sodnik je sicer za polhovko plačal 10 kron, a gospod R. je moral brez pokrivala oditi iz sodnije. Kaj bi se zgodilo z našim slovenskim kmetom, če bi se njega pes prikradel v sodno dvorano? Ali so za gospode sodnike druge postave?

sg **Iz Glinj.** Ciril in Metodova podružnica v Glinjah ima v nedeljo, dne 23. t. m., svoj letni občni zbor. Želeti bi bilo, da se Slovenci polnoštevilno udeleže in priklopijo naši prepotrebni družbi. Nemški naval na slovenske postojanke je silen, treba ga je odločno odbiti. To bode pa le tedaj mogoče, če bomo Slovenci z združenimi močmi nastopili proti združenemu sovragu. Zato podpirajte po možnosti obrambno Ciril-Metodovo družbo!

sg **Deset zapovedi za koroške Slovence:**

1. Zavedaj se povsod in vedno, da si Slovenec z dušo in telesom.

2. Bodi odločen proti vsakemu sovražniku; najbolj proti lastnemu »bratu« — nemškutarju.

3. Zaničuj slovenske odpadnike — nemškutarje, kateri se sramujejo svoje slovenske matere.

4. Pazi, da se ne bodo tvoji otroci vzgojili v duhu nemškutarstva in postali renegati — sovražniki slovenske domovine, sovražniki in zasmehovalci — tvojega jezika, tvojih šeg in naroda.

5. Spoštuj slovenski jezik povsod, posebno v uradih, na železnicah itd., ker to je dolžnost vsakega naroda.

6. Zahtevaj, da se bode v uradih tvoj jezik spoštoval, kajti uradniki so nastavljeni za tebe, ker jih moraš tudi z davki sam plačevati.

7. Čitaj le slovenske knjige in dobre slovenske časopise, predvsem »Slovenski Dom«.

8. Ogibaj se nemških časopisov, posebno ptujskega nemškutarskega »Štajerca«.

9. Podpiraj predvsem slovenske obrtnike, trgovce in gostilničarje.

10. Mesto za glažek uničujočega žganja podari dvajsetico za slovensko obmejno Ciril-Metodovo družbo, ali kupi koristno slovensko knjigo. — **V znanju je moč!**

sg **Nedeljska številka »Edinosti«** prinaša iz koroškega vilajeta članek, kateri zasluži, da ga dobesedno ponovimo: **Iz koroške Albanije.** Reve smo Slovenci! Ni več človeško, kar počenjajo z nami. Poročali smo zadnjič, da so bile o priliki slovenske veselice v Celovcu **opljuvane naše dame**; danes moramo, žalibog, beležiti, **da to še ni bilo najhuje** — pljuvala je celovška sfanatizirana fakinaža in s tem se tolažimo — **a to, kar dela z nami vlada, vpije do neba.** Vlada, ki bi nas, tlačane, vendar morala ščititi!! — Moj Bog, koliko upanja

smo stavili v novega deželnega predsednika, nadejajoč se, da dosežemo vsaj tisto trohico pravic, ki nam gredo po božjem in človeškem pravu! Pa milo se nam dela, ko vidimo, da nas teptajo zdaj še bolj, nego prej. — Povsod v deželi smo nabirali za vojake ob meji in nabrale so se lepe vsote: v vsakem okraju par tisočakov. **Med tem pa, ko je vlada izkazala za vsak okraj nabrane vsote, tega ni storila za slovenski okraj! (Grafenauerjev volilni okraj!) — ampak je navedla le neko malo vsoto — 480 K!** Nas Slovence bi moralo res biti sram, če bi bilo na tem kaj resnice. Da se je tudi v slovenskem okraju nabralo par tisočakov, to je pribito in to vedo vsi tukajšnji Slovenci. In navzlic temu je vlada izkazala samo borih 480 K! **Kar pa še posebno boli, je to, da so nas očrnilli za ne- lojalne na najvišjem mestu (vsaj tako poroča »Bauernzeitung«), nas, ki smo bili vedno srčno vdani našemu cesarju in kazali to tudi dejansko ob vsaki priliki.** Ker vlada v slovenskem okraju ne more najti protivstrijcev, hoče si jih vzgoiti na ta način. Vsaj tako si razlagamo njeno postopanje napram Slovincem v Grafenauerjevem volilnem okraju. — Solze morajo obliti naša lica, ko vidimo, kako postopajo z nami. Če se zdaj ne zdrami vsa slovenska javnost, nismo vredni niti tega življenja, ki ga živimo. — Poslanci slovenskih strank: Na noge in pomagajte nam! — K temu pripomnimo, da so se res tisti zelo motili, kateri so verjeli prijaznosti c. kr. deželnega predsednika. Ob priliki hočemo o tem več razmotrivati za danes nam naj zadostuje le dokaz nepristranosti, da se je gosp. deželni predsednik pred slovensko veselico v Celovcu skril — baje na Dunaj — pač pa se je **teden pozneje udeležil »Südmärckine« veselice.** Tudi od deželnih predsednikov zahtevamo **kmetjedavkoplačevalci — dejanja,** ne pa lepih besedi.

sg **Glinje v Rožu.** Kakor doznajemo iz časopisov, je imenovan nadučiteljem na tukajšnji šoli hud nemškutar Wrulich, dočim so slovenskega prosilca, za katerega so se potegovali Slovenci, prezrli. Je že tako pri nas koroških Slovencih: **Ni nam še znana slovenska občina, ki bi dobila učitelja, ki bi ji bil po volji in za katerega se poteguje na merodajnem mestu.** Ravno v takih slučajih imenuje vlada druge, bržkone od »Volksrata« priporočene, — kvečjemu, da brijejo iz slovenske delegacije norce, kakor se je že to opetovano zgodilo.

sg **Glinje pri Borovljah.** Zopet bomo občutili udarec, ki nam ga je prizadela c. kr. šolska oblast na Koroškem z imenovanjem na našo, čez vse mere zanemarjeno šolo za učitelja g. Petra Wrulicha, nekdanjega vnetega Slovenca, sedaj še bolj vnetega renegata in nemškutarja. Le - ta bo vreden svojega prednika Grobelnika, kakor je bil vreden Grobelnik prednika Maka. Saj pravi pregovor: »V tretje gre

rado.« In res je tudi tukaj tako. Učitelj Mak je znal prav dobro pretepati ne samo našo deco, temveč tudi svojo lastno ženo. Učitelj Grobelnik je bil med svojimi učenci faktum vsakdanjega smeha in zaničevanja. Kaj bo učitelj Wrulich, bomo v kratkem videli in spoznali; trezen in pameten učitelj enkrat za vselej rečeno, ne, kajti to sklepamo že iz tega, ker je nemškutar in kot tak našo deco ne bo mogel podučevati tako, kakor se pravzaprav spodobi. Če otrokom preblazene nemščine ne bo mogel drugače zabiti v glavo, jo bo gotovo zabil v glavo s »smrčanjem«. Več ko 30 let torej nismo imeli učitelja, kajti takšni, kakršne smo imeli zadnja dva, niso učitelji, in ga še ne dobimo, ki bi dal kaj dobrega pričakovati. Radovedni smo, kdaj bo konec teh šikan in kdaj nam zasije iskra boljše bodočnosti.

Ostali slovenski kraji

o **V veliki nakelski občini pri Divači** so dne 13. in 14. februarja na celi črti zmagali naprednjaki, niti en klerikalec ni prodril pri teh občinskih volitvah. Dosedanja županova stranka (župan je učitelj škocijski), je torej sijajno izvojevala zmago nad črnim klerikalizmom. Slava!

s **Jeny Lind Ark (Amerika).** Preteklo je staro in prišlo novo leto. Marsikaj se je prigodilo v pretečenem letu, posebno to, da so balkanski Slovani natepli Turka, kar nam je vsem Slovincem po širni Ameriki v veliko radost in ponos. Da nismo tukajšnji Slovenci zadnji, se vidi iz tega, da je bilo poslanih tudi nekaj dolarjev za sobrate na Balkanu. Ker nas je v tukaj imenovanem kraju precejšnje število Slovencev še sedaj; marsikateri, ki je bival tukaj, se je pa vrnil nazaj v svojo prijazno domovino in si morda tudi prihranil par dolarjev, zato je moj namen, opisati tukajšnje razmere. V premogokopu št. 17 in 18 se dela dosti redno, zaslužek je pa srednji. Tukaj smo napravili Slovenci novo poslopje skupnih podpornih društev, ki jih imamo pet. V ta namen sta se vršili že dve veselici na korist skupnih društev, ki sta se prav dobro obnesli. Zapeli smo marsikatero slovensko pesem, posebno pa tisto: Dekle v vrtu rožice plela. Napis našega poslopja se glasi: **»Slovenski narodno-napredni društveni dom«.** Imamo tudi še posebe podružnico družbe sv. Cirila in Metoda, kateri smo skupno darovali 30 dolarjev. Vsem darovalcem lepa hvala, ker podpirajo osvoboditev svojega slovenskega naroda iz krempljev nemških zatiralcev. Da smo tukaj Slovenci napredni, se vidi tudi iz tega, da imamo tudi socialni klub, ki se bori za izboljšanje stanja delavca - trpina proti oderuškim kapitalistom. Vsak zaveden delavec naj bi pristopil k temu organiziranemu klubu, ker v edinosti je moč. Da bi lahko rekli enkrat, tudi ti delavec si enkrat zmagal, tudi tebi je zasijala zarja boljših časov. H koncu

vsem Slovencem iskren pozdrav, posebno pa naročnikom, tebi, »Slovenski Dom« pa obilo naročnikov. — Karel Cirar.

LISTEK.

Oscar Wilde:

Strah v cantervillskem gradu.

Novela.

(Dalje.)

Ob pol enajstih zasliši, kako gre rod-bina spat. Nekaj časa so ga motili glasni izbruhi smeha obeh dvojčkov, ki sta se očitno zabavala z lahkomišljeno veselostjo šolarjev, predno sta šla spat; toda do četrta na dvanajst utihne vse, in ko začne biti polnoči, se odpravi na pot. Sova se je zaletavala v okensko steklo, krokar je krokal v vejevju stare tise, in veter je ječe blodil okrog graščine kot izgubljena duša; toda Otisova rodbina je trdo spala, brez slutnje svoje usode in iz vsega dežja in nevihte se je slišalo krepko smrčanje poslanca Zedinjenih držav. Oprezno stopi z zapaženega zidu s hudobnim nasmehom na okrutnih, skrivljenih ustnicah, in mesec si skriva obraz za oblake, ko je šlo mimo velikega okna v izbočku, na katerem je bil modro in zlato naslikan njegov lastni grb in grb njegove umorjene soproge. Neprestano se je plazilo dalje kot hudobna senca, da je bilo videti, kot da bi sama tema občutila gnjus, ko je šlo po nji. Le včasih se mu zazdi, da sliši nekoga vpiti, da se vstavi, toda to ni bilo nič drugega, kot samo lajanje psa na Črnem Dvorcu, zato se napoti naprej, godrnja pred se čudne kletvice iz 16. stoletja in suvaje včasih z zarujavelim bodalom v polnočni zrak. Nazadnje pride do kota na hodniku, ki je držal k spalnici nesrečnega Washingtona. Za trenotek se vstavi. Veter mu je pihal v dolge, sive kodre ter zvižgal v čudne in fantastične gube brezmejno grozo mrtvaškega plašča. Tu odbije ura četrta, in začuti, da je prišel njegov čas. Zareži se samo nase in zavije okrog ogla; toda komaj to naredi, skoči nazaj in iz nje ga se izvije prestrašen, žalosten krik; pobledeli obraz si pokrije z dolgimi, koščenimi prsti. Ravno njemu nasproti je stala strahovita pošast, nepremično kot izklesan kip in grozna, kot blaznega sanje! Glavo je imela svetlo in plešasto, lice okroglo, debelo in belo; in gnjusen smeh ji je skrivil poteze v večno rezanje. Iz oči so se bliskali toki škrlataste svetlobe, usta so bila kot širok ognjen vodnjak, a orjaško postavo je pokrivala z nemim snegom grda odeja, podobna njegovi lastni odeji. Na prsih je imela pritrdjen lepak s čudnim napisom v starodavni pisavi, nekaj znamenek čudnih grehov, strašansko naštetje zločinov; v desnici je pa visoko vihtela meč iz leskečega se jekla.

Ker dosedaj še nikdar ni videl strahu, se seve grozno prestraši, in po drugem hitrem pogledu na strahovito pošast pobegne v svojo sobo, izpodtikaje se ob svojo dolgo, vihrajočo rjuho, ko je bežalo po hodniku, in spustivši nazadnje zarujavelo bodalo v jezdne škornje poslančeve, kjer je je drugega jutra našel kletar. Komaj pride v zavetje svojega bivališča, se vrže na malo siromašno posteljo in skrije obraz v blazine. Toda čez nekaj časa zopet prevlada v njem pogumni, stari cantervillski duh ter se odloči, da pojde spregovoriti z drugim strašilom, kakor hitro se zdani. Zato se vrne, kakor hitro se srebrna zora dotakne gričev, na mesto, kjer je prvič zagledalo gnjusno pošast, ker je čutilo, da sta na vse zadnje dve strašili še vedno boljši, kot eno samo in da se bo s pomočjo novega prijatelja lahko spopadlo z dvojčki. Toda ko pride na mesto, ga prešeneči strašen pogled. Očitno se je duhu moralo kaj zgoditi: svetloba je iz njegovih praznih oči namreč popolnoma izginila, svetli meč mu je padel iz rok, prisiljeno in nerodno se je opiral v zid. Skoči k njemu in ga vzame v naročje, toda na njegovo grozo mu glava odleti in se zvali na tla, truplo mu pa omahne po tleh. Tu zapazi, da objema posteljni zastor iz dimita z metlo in da mu leže pri nogah kuhinjski nož in votla repa! Te spremembe ni moglo razumeti; z mrzlično naglico seže po oznanilu, s katerega prebere v sivem jutranjem svitu te strašne besede:

Bliskoma se mu vse pojasni. Bilo je goljufano, prekanjeno in pre...! V očeh mu zažari stari cantervillski pogled; stisne brezzobne čeljusti, dvigne visoko nad glavo suhe roke ter priseže v pitoreskni frazeologiji stare šole, da ko kokodajsnež dvakrat zatrobi na svoj rog, da bodo zagrešena krvava dejanja in umor projde s tiho nogo po hiši.

Komaj izreče to grozno prisego, se oglasi raz streho iz rdeče opeke na bližnjem dvorcu kikirikanje. Zasmee se z zategnjenim, tihim in trpkim nasmehom, in počaka. In čakalo je uro za uro, toda iz nekega čudnega vzroka petelin ni hotel zopeti drugič. Nazadnje je prisili okrog pol osmih prihod služkinj, da opusti svojo stražo. Ponosno se vrne v svojo sobo, misleč na brezuspešno prisego in zaprečeno namero. Tam začne iskati po raznih knjigah o starem viteštvu, v katere je bilo neizrečeno zaljubljeno; in tam najde, da je v vsakem slučaju, kadar je kdo na ta način prisegel, kokodajs vselej še drugič zapel.

»Hudič vzemi tega prokletega perjača!« zagodrnja. »Videl sem dan, ko bi mu bil s svojim pogumnim kopjem razklal grlo in ga prisilil, zapeti drugič, ko bi poginjal!«

Nato zleze v udobno svinčeno rakev, v kateri ostane do večera.

(Dalje prih.)

Razno

* **Maščevanje za Schuhmeierja.** Z Dunaja poročajo: Tukajšnja policija je dobila v nedeljo zvečer iz Monakovega brzojavno poročilo, da se je odpeljal 58letni mizarški pomočnik Freiburger na Dunaj z namenom, da maščuje Schuhmeierjevo smrt in umori morilčevega brata dež. poslanca Leopolda Kunschaka. Policija je takoj to sporočila dunajskemu županu dr. Weisskirchnerju in posl. Kunschaku. V nedeljo zvečer je policija v nekem prenočišču zasledila Freiburgerja in ga drugi dan zjutraj ob šestih aretirala. Pri njem je dobila revolver z dvema patronama in ostro nabrušeno pilo. Freiburger je pri zasliševanju priznal, da je hotel maščevati Schuhmeierjevo smrt ter umoriti Kunschaka. Freiburger je bil že 20krat kaznovan. Med drugim je sedel tudi deset let v ječi zaradi požiga. Več let je bil tudi v prisilni delavnici.

* **Veteran — tihotapec.** V Srednji Kanomlji je umrl daleč okrog znan 90letni starec Janez Podobnik. Mož je bil tihotapec in je prenašal po najgrših in najbolj skritih potih tobak, kavo, sol in drugo prepovedano blago v tolimsko dolino. V starejših letih pa je prodajal po Goriškem razne domače pridelke. Na smrtni postelji je vse to pripoznal in izrazil malo pred smrtjo, da ga vesili, da je tekom toliko mučnih in težavnih let vedno srečno in brez neprilik utekel »jebajtarjem«. To bo menda zadnji zgodovinski tihotapec, o katerih nam ve toliko povedati primorska domača zgodovina. Mož je bil v stiku tudi s kranjskimi tihotapci.

* **Dvojni samomor.** V vasi Drenovac pri Reki so našli v neki mali kapelici truplo 18letnega Ivana Duplikarja. Bil je ustrelen v glavo. Poleg njega je ležala tudi smrtno ranjena krojačica Palmira Trušić. Izvršila sta, kakor je razvidno iz poslovnih pisem sporazumno samomor, ker so jima starši branili, da bi se poročila. Trušićevo so odpeljali v brezupnem stanju v bolnišnico.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

*Lastna lovarna
ur v Svici*

1887

Zahtevajte JUBILEJNI CENIK "zastoj"

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

Na prodaj iz proste roke je hiša v Črnomlju šte. 178

tik ob cesti na kolodvor, z obsežnim vrtom, pripravna tudi za vsako obrt ali skladišče.

Pojasnila daje lastnik **Ant. Jeršinovič**,
Ljubljana, Škofja ulica. 19

Vabilo

na

III. redni občni zbor

Kmetske hranilnice in posojilnice na Igu,

ki se vrši

18

v nedeljo, dne 2. marca 1913 ob
2. uri popoldne v združni pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi vsled istega.
4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1912.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako občni zbor ni ob 2. uri sklepčen se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je brezpogojno sklepčen.

Vabilo

na

IV. redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice
.: v Št. Vidu nad Ljubljano .:.

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

ki se vrši

v nedeljo, 2. februarja 1913 ob 3. uri pop.
v mali sobi gospe Franje Cirmanove,
po domače pri Lorencu v Št. Vidu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za upravno leto 1912.
4. Slučajnosti.

Računski zaključek za leto 1912 je od danes naprej med uradnimi urami v pisarni vsem članom v pregled razpoložen.

20

Načelstvo.

Čitajte slovenska zgodovinska romana:

Kralj Matjaž.

Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.

Opatov praporščak.

Cena 1.80 K, po pošti 20 vin. več.

Obe knjigi se dobivata v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Sladni čaj - znamka Sladin!

Kri! 50 % prihranka in okusen za-
trk, južno! dosežejo oni, ki name-
sto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo
sladni čaj. Ako se pa uporablja pri dojen-
čih namesto moke za otroke, so otroške
bolezni manj nevarne. — Je za polovico ce-
nejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima

Moč! ime Sladin in je vedno bolj priljub-
ljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin.
Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj
5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta
lekarnar je svojih osem otrok zredil s sla-
dnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-
karne Trnkóczy: Schönbrun-
nerstrasse šte. 109, Josefstad-
terstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4. V
Gradcu: Sackstrasse šte. 4.

Priporočljiv za one, ki se čutijo bolne, slabe
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tu-
kaj navedenih tvrdk Trnkóczyjevih, istotako
ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb. g

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 15. februarja 1913.

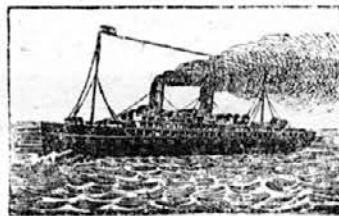
Dunaj: 67, 4, 54, 87, 48.

Dvignjene v sredo, dne 19. februarja 1913.

Brno: 25, 8, 20, 59, 17.

Gradec: 71, 30, 47, 57, 54.

Samo 5 dni iz HAVRE v NEW-YORK

Brzoparniki:

13

France, La Provence, La Savoie, La
Lorraine, La Touraine, Roshambeau.

: Samo pet dni! :

vozijo francoski brzoparniki,
najkrajša in najcenejša vožnja.

Veljavne vozne listke (šifkarte) za
Ameriko in vozne liste iz Amerike
nazaj v domovino po najnižji ceni
izdaja **edini**

Ed. Šmarda

oblast. konces. potovalna pisarna
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

v hiši Kmetske posojilnice, nasproti 'Figovca'.

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

✱ ✱ gospodinjam ✱ ✱ iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg — Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopijih, pohištvo in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbe zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1912 zavarovalo se je 21.380 oseb za kapital na 182 milijonov kron na življenje. —

Družba je izplačala za škode nad 1100 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 440 milijonov kron.

7